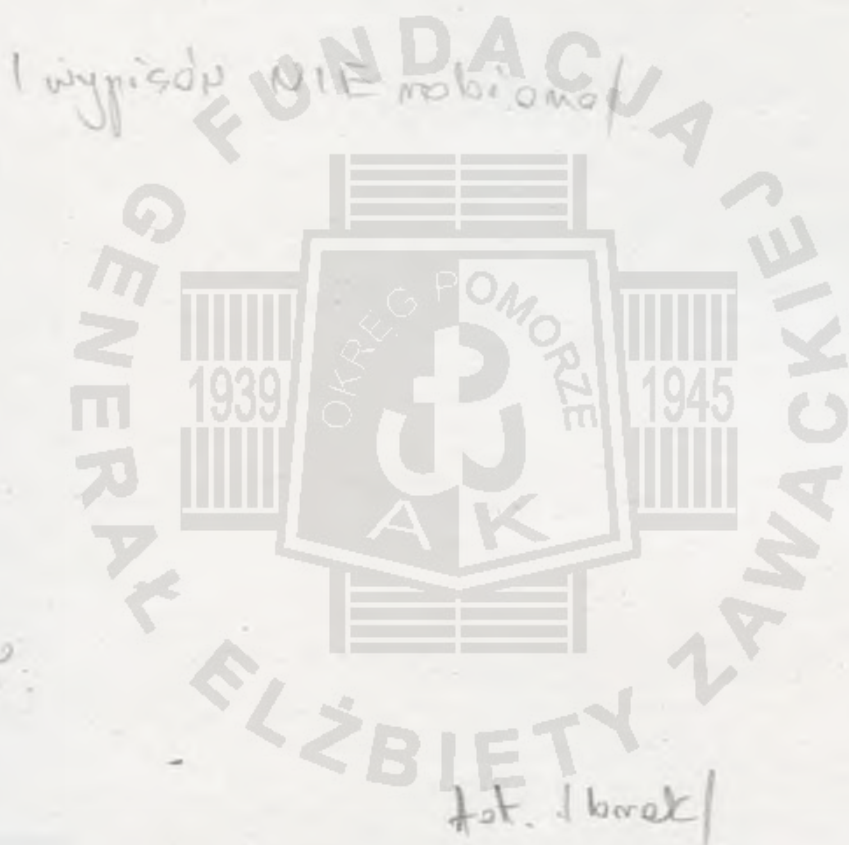

MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

Jan T. J. Kroup. IX 2001
Opoczno, 2001.

met. pniekarski
Włodzisław
Kopernik

26-300 Opoczno

adres:

80-434 Gdańsk

BAŁKOWSKA Jaxa
Ewa Katarzyna
ps. "Wisnie"

(1931 -)

AK
Okw. Kód
Ob. Opoczno

2904¹/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — BĄKOWSKA Józefa

Ewa Ketyńska

2804/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora ✓

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

A. 2 FAPAK

V. Wypisy ze źródeł [tzw. „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie

II MATERIAKY UZUPEKNIAJĄCE RELACJĘ

- Wyciąg z akt Muzeum Regionalnego w Opocznie sporządzonej przez Włodzimierza Koperkiewicza, Opoczno 1991, Ksero, K1, s1-2.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Łączniczka Armii Krajowej ps. "Wiśnia" Ewa Katarzyna Jaxa-Bąkowska		Grupa
Nazwisko i imię –		Okres
13.02.1931r. Lwów vel Kraśnica godz. 16.00 Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Jerzy Adolf Jaxa Gryf Bąkowski i Anna Maria Imiona rodziców	Wartanowicz vel Wartanjan Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	mgr inż./chemia spożywcza/ Zawód	
Dwór Kraśnica Stałe miejsce zamieszkania	80-434 Gdańsk ul. Danusi 4 "a" m. 7 Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. Eugeniusz Wawrzyniak "Diabla Góra" str. 122, wyd. MON, wyd. I, Warszawa 1984 r.</p> <p>2. Akt Chrztu św. i ur. nr 20/1931 Parafia Rzym. Kat. św. Andrzeja i św. Wojciecha w Kraśnicy oraz USC Opoczno</p>		

"Jena z"melin"na tym terenie znajdowała się we wsi Kraśnica w pobliżu lasów smardzewickich. W bok od wsi, w odległości około 1 kilometra, była posiadłość Anny Bąkowskiej, u której działał punkt rozdzielczy leków dostarczanych z Tomaszowa-Maz. Trzynastoletnia córka właścicielki Ewa, czarnooka dziewczynka z warkoczami, była chyba najmłodszą łączniczką na tym terenie pełniącą z wielkim zaangażowaniem swoją odpowiedzialną funkcję. Był to również punkt kontaktowy, gdzie w grudniu 1944r. ukrywał się d-ca 25 pp AK major "Leśniak", po demobilizacji tego zgrupowania."

Matką wymienionej jest LWOWSKA ORMIANKA. Właśnie we Lwowie urodziła się EWA KATARZYNA o godzinie 16.00. Dla wygody AKT CHRZTU ŚWIĘTEGO i URODZENIA, sporządzono w Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Andrzeja i Wojciecha w Kraśnicy w dniu 11.04.1931r. o godzinie 11.00. Sakramentu Chrztu Św. udzielił śp. ks. Władysław Malinowski.

Rodzicami chrzestnymi byli:

1. Julian Walicki
2. Maria z Karwickich Orzechowska z Modrzewia

Świadcami sporządzenia Aktu byli:

1. Gustaw Brunon Jaxa Gryf Bąkowski lat 73
2. Tadeusz Domański lat 25- "Obywatel Ziemiański z Prymusowej Woli"

Zródłowe wiadomości

zanotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

28.01.1991r.

sierz. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Łączniczka Armii Krajowej ps. "Wiśnia" Ewa Katarzyna Jaxa-Bąkowska		Grupa
Nazwisko i imię –		Okres
13.02.1931r. Lwów vel Kraśnica godz. 16.00 Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Jerzy Adolf Jaxa Gryf Bąkowski i Anna Maria Imiona rodziców	Wartanowicz vel Wartanjan Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	mgr inż./chemia spożywcza/ Zawód	
Dwór Kraśnica Stałe miejsce zamieszkania	80-434 Gdańsk ul. Danusi 4 ^a a.7 Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. Eugeniusz Wawrzyniak "Diabła Góra" str. 122, wyd. MON, wyd. I, Warszawa 1984 r.</p> <p>2. Akt Chrztu św. i ur. nr 20/1931 Parafia Rzyma, Kat. św. Andrzeja i św. Wojciecha w Kraśnicy oraz USC Opoczno</p>		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzisław Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzisław "Koper" Koperkiewicz

0.11.2012r.

"Jena z"melin"na tym terenie znajdowała się we wsi Kraśnica w pobliżu las smardzewickich. W bok od wsi, w odległości około 1 kilometra, była posiadłość Anny Bąkowskiej, u której działał punkt rozdzielczy leków dostarczanych z Tomaszowa-Maz. Trzynastoletnia córka właścicielki Ewa, czarnooka dziewczynka z warkoczami, była chyba najmłodszą łączniczką na tym terenie pełniącą z wielkim zaangażowaniem swoją odpowiedzialną funkcję. Był to również punkt kontaktowy, gdzie w grudniu 1944r. ukrywał się d-ca 25 pp AK major "Leśniak" po demobilizacji tego zgrupowania."

Matką wymienionej jest LWOWSKA ORMIANKA. Właśnie we Lwowie urodziła się EWA KATARZYNA o godzinie 16.00. Dla wygody AKT CHRZTU ŚWIĘTEGO i URODZENIA sporządzono w Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. Św. Andrzeja i Wojciecha w Kraśnicy w dniu 11.04.1931r. o godzinie 11.00. Sakramentu Chrztu Św. udzielił śp. ks. Władysław Malinowski.

Rodzicami chrzestnymi byli:

1. Julian Walicki

2. Maria z Karwickich Orzechowska z Modrzewia

Świadcami sporządzenia Aktu byli:

1. Gustaw Brunon Jaxa Gryf Bąkowski lat 73

2. Tadeusz Domański lat 25 - "Obywatel Ziemiański z Prymusowej Woli

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

28.01.1991r.

Włodzimierz B. Koperkiewicz
sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Mgr inż. Bąkowska-Jaxa-Gryf Ewa Katarzyna		ps. "Wiśnia"	Grupa
Nazwisko i imię -			Okres
13.02.1931r. Lwów			
Data i miejsce urodzenia		Data i miejsce zgonu	
Jerzy Adolf-Anna Maria		Wartanowicz	
Imiona rodziców		Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie		mgr inż. chemii spożywczej	
Pochodzenie klasowe		Zawód	
Gdańsk ul. Danusi 4 "a" m. 7			
Stałe miejsce zamieszkania		Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. "Ziemia Opoczyńska" Nr 2/94 z dnia 27.01.-10.02.1994r. str. 8 art. pt. "Znani i nieznani Ziemi Opoczyńskiej" art. Włodzimierza B. Koperki</p>			

Znani i nieznanii Ziemi Opoczyńskiej

Łączniczka Armii Krajowej

"Wisnia" Bąkowska-Jaxa-Gryf Ewa Katarzyna, córka Jerzego Adolfa i Anny Manii z domu Wartanowicz, ur. 13.02.1931 r. we Lwowie.

Przodkowie po mieczu pochodzą ze starożytnej polskiej szlachty żyjącej na Pomorzu, która pieczętowała się "Gryfem". Część tej rodziny osiedliła się w centralnej Polsce w Bąkowej Górze i do rodowego "Gryfa" w pieczęci dodali "Jaxę" (imię księcia słowiańskiego). Poem w XV w. od nazwy rodowej posiadłości przyjęli przymiotnikowe nazwisko "Bąkowskich". I od tej chwili w urzędowych dokumentach występują jako: "Jaxa-Gryf-Bąkowscy".

Przodkowie po kądzieli pochodzą ze sławnej ormiańskiej szlachty, która podczas liczących w ojczyjstaj Armenii, osiedliła się na Podolu (obecnie Ukraina).

Na początku XIX w. Jaxa-Gryf-Bąkowscy przenieśli się z rodzinnego Bębnowa (d. pow. opoczyński) do Krańcicy, gdzie gospodarzą do stycznia 1945 r. Dzieciństwo upłynęło w cieniu zacisznego i przytulnego dworu w Krańcicy. Rosta i wychowywała się wraz z dziećmi pracowników, mając na równi wraz z innymi obowiązek pomagania rodzicom w ich ciężkiej pracy. Min. zajmowała się drobiami. Szczególne dzieciństwo zakłóca wybuch wojny w dniu 1.09.1939 r. Kilka tygodni wcześniej ojciec zostaje powołany do wojska jako porucznik rezerwy 10 Pułku Strzelców Konnych w Łatutcu. Początkowo nauki pobiera wraz z innymi w miejscowej szkole podstawowej. W czasie okupacji korzysta z tajnych kompletów, które w dworze prowadzi ojciec mgr Władysław Nater ze zgromadzenia oo. Filipinów. Na przestrzeni wojny

w latach 1939-1940 dwór Krasnica był przystanią dla bezdomnych, chorych oraz miejscem wypoczynku dla partyzantów. Osobiście pielęgnowała rannych i chorych. Mieściła się tutaj składnica różnych materiałów tak bardzo potrzebnych konspiracji.

Ewa Katarzyna, wyrosnięte dziewczętko ponad swój wiek, wraz ze swoim starszym bratem ze Szkoły Kadetów nr 1 we Lwowie byli również członkami AK i działali na rzecz konspiracji.

Pan Eugeniusz Wawrzyniak po latach w swojej pracy pt. "Diabla Góra" tak właśnie ciepło i serdecznie wspomina Ewę Katarzynę: "...Trzynastolatnia córka właścicielki dworu Krasnica E. w. a. czarnaoka dziewczynka z war-tym terenie pełniąc z wielkim zaangażowaniem swoją odpowiedzialną funkcję".

W styczniu 1945 r. wraz ze swoją mamą i bratem zostają wypędzeni z własnego domu. Wolno było zabrać tylko plecak. Dorobek kilku pokoleń rozpiął się w nicłość. Początkowo zatrudniamy się ze swoją rodziną w Warszawie, aby uzupełnić wykształcenie. Potem przenoszą się do Gdańska. Tutaj w 1947 r. wraz z mamą zostaje aresztowana i przewieziona do Opoczna, gdzie jest więziona. Potem jest więzieniem i w Piotrkowie Trybunalskim. Po długim dochodzeniu z braku dowodów winy zostają zwolnione. Z wielkim trudem udaje się jej ukończyć Politechnikę Gdańską (Wydział Chemii Sposzywczej) z tytułem mgr inż. Przez całe życie pracowała zgodnie ze swoim zawodem, opiekując się chorą mamą.

Za zasługi okupacyjne w konspiracji Rząd Londyński odznaczył ją "KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ".

Opracował:
sierż. sztab.

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Źródłowe wiadomości
zanotował:

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

28.01.1994r.

sierż. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

609|99|Op ZZPC-4 300 A-4

III/1 Inne materiały dot. rodzinny relator

- wyciąg z indeksu represjonowanych sporządz. przez W. Koperkiewicza, 2012, k. l. s. 1
- wyciąg z akt Muzeum Regionalnego w Opolcu sporządzony przez W. Koperkiewicza, Opole 2012, k. 11. s. 2-12

INDEKS REPREZJONOWANYCH

ZWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zorząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

Nazwisko: **Bakowski**

Imię: **Jerzy**

Drugie Imię: **JÓZEF**

Imię ojca: **Józef**

Imię matki: **ZOFIA de d-omo Krzyżanowska**

Data urodzenia: **1897**

15.03.1897r. Szczepankowo (dziś Poznań)

P.S.
W 1939r. "ROTMISTRZ ŻANDARMERII WOJSKOWEJ"
w cywilu sędzia w Gdyni.

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koper-Kiewitaj
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz
G.M. 20.2.2011

LP	Opis losów	Początek			Koniec			Kraj	Woj/Oblast	Pow.	Miej.
		r	m	d	r	m	d				
1	Mord	1940	04		1940	04		Rosyjska FSRR	Kaluska		Katyń
2	Obóz	1940	04		1940	04		Rosyjska FSRR	Kaluska		Kozielsk

LP	opis źródła	sygnatura
1.	Ankiety personalne wypełniane przez samych represjonowanych bądź ich rodziny, zbiory Ośrodka KARTA, sygnatura IR/ numer ankiety.	IR -/25529
2.	Listy wywozowe NKWD (kwiecień-maj 1940) z Kozielska, kopia w zbiorach Ośrodka KARTA - strona, pozycja.	KOZ -399-404/27

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Porucznik Wojska Polskiego Bąkowski-Jaxa Jerzy Józef		Grupa
Nazwisko i imię -		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo, pow. Poznań Wschód/dziś Poznań/ Data i miejsce urodzenia	wiosna 1940r. Katyń Data i miejsce zgonu	
Józef i Zofia Imiona rodziców	Krzyżenowska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	agronom. Zawód	
Poznań, Tczew Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. Akt ur. 92/1897 USC Rataje-Poznań</p> <p>2. Teczka nr 26 pt. Bąkowsky-Jaxa-Gryf"</p>		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koper-Vicoria
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012r.

Notatki biograficzne:

W 1904r. przebywał w Domu Dziecka w Poznaniu. Królewski Sąd w Poznaniu stwierdził, iż "małoletni" nie nazywa się Bąkowski, lecz Bękowski. Po zmianie wydano w dniu 26.04.1904r. na wniosek Domu Dziecka. Ma to związek "z rugami pruskimi".

Ukończył Gimnazjum Humanistyczne w Poznaniu. Matura w Szczecinie.

W dniu 11.08.1917r. zostaje powołany do pruskich strzelców konnych w Poznaniu, gdzie pełnił służbę do dnia 15.02.1918r.

Od 15.02.1918r. do 30.05.1918r. Szpital Wojskowy w Poznaniu.

Dnia 1.06.1918r. Zwolniony jako niezdolny do służby wojskowej.

W dniu 4.01.1919r. wstępuje ochotniczo do 15 Pułku Ułanów Poznańskich /4 Szwadron/.

14.02.1919r. awans na st. ułana i przeniesiony do pracy w sztabie.

26.03.1919r. awans do stopnia kaprala i przeniesiony do 3 Szwadronu, gdzie pełnił służbę jako kapral-podchorąży.

5.01.1919r. do 26.07.1919r. pobyt na froncie niemieckim.

1.03.1919r. - 19.11.1920r. pobyt na froncie litewskim i białoruskim.

29.03.1919r. do 1.03.1919r. - wachmistrz.

1.03.1919r. - 13.10.1920r. - podchorąży.

14.10.1920r. - 30.11.1920r. Szpital Wojskowy w Poznaniu.

1.12.1920r. - 28.02.1921r. podporucznik 15 Pułku Ułanów Poznańskich.

1.03.1921r. do 15.06.1921r. Szkoła Podchorążych w Warszawie /Kurs Przeszkoleniowy/.

16.04.1921r. do 12.02.1922r. 15 Pułk Ułanów

W dniu 13.02.1922r. przeniesiony do rezerwy.

" " 2.01.1932r. awans do stopnia porucznika /Dz. Pers. 3-32/.

Na terenie powiatu Tczew pracował jako agronom. Z chwilą wybuchu wojny został zmobilizowany do 2 Pułku Szwoleżerów w Starogardzie Gdańskim, gdyż była to jego najbliższa Jedn. Wojsk.

Po 17.09.1939r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. Zginął w Katyniu zamordowany strzałem w tył głowy.

Wymieniony jest krewnym Jaxa-Gryf-Bąkowskich w Kraśnicy.

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

7.02.1989r.

Włodzimierz B. Koperkiewicz

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Rotmistrz Wojska Polskiego Bąkowski-Jaxa-Gryf JERZY JÓZEF		Grupa
Nazwisko i imię –		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań /majątek ziemski rodziców/ Data i miejsce urodzenia	wiosna 1940r. Katyń	Data i miejsce zgonu
Józef i Zofia Imiona rodziców	Krzyżanowska	Nazwisko rodowe matki
szlacheckie Pochodzenie klasowe	prawnik	Zawód
Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Poznań, Gdynia i Tczew		
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. List Pani Ewy Katarzyny Jaxa-Gryf-Bąkowskiej/80-434 Gdańsk ul. Dą- nusi 4" a " m. 7/ z dnia 5.12.1993r. /-teczka" Jaxa-Gryf-Bąkowscy/.		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. T. Pilsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6. 11. 2022.

III/1-5

Notatki biograficzne:

W I wojnę Światową służył jako Legionista. Po opuszczeniu 15 Pułku Ułanów Poznańskich ukończył prawo na Uniwersytecie poznańskim. Aplikował w Kartuzach i Kościerzynie.

W 1937r. został sędzią w Gdyni. U schyłku 1938r. awansował na naczelnika Sądu w Tczewie. W 1939r./znacznie wcześniej został zmobilizowany i jako rezerwista z 15 Pułku Ułanów Poznańskich zostaje przeniesiony do Żandarmerii Wojskowej/z uwagi na wykształcenie prawnicze/. Do rodziny dotarł jeden list z Kozielska. Był kawalerem.

Żyje siostrzenica wymienionego, tj. Pani Tatiana Paruszevska-Kogutowska
c. Michała i Stefanii Jaxa-Gryf-
Gdańsk- Bąkowska
zam. Sopot 81-768
ul. Piastowska 7 "A"
telefon 51-12-18

Wyjaśnić powstałe niejasności dopomogła właśnie Pani Ewa Katarzyna Jaxa-Gryf-Bąkowska zam. Gdańsk-Wrzeszcz, która w ^{Polskim} wytworzystwie Ziemiańskim w Gdańsku spotkała na zebraniu wspomnianą siostrzenicę śp. rtm. Jerzego J. Jaxy-Gryfa-Bąkowskiego.

Rotmistrz Jerzy Józef Jaxa-Gryf-Bąkowski w obozie w Kozielsku przebywał ze swoim krewnym Józefem Grabskim - majątek ziemski Kuchary pod Pleszewem.

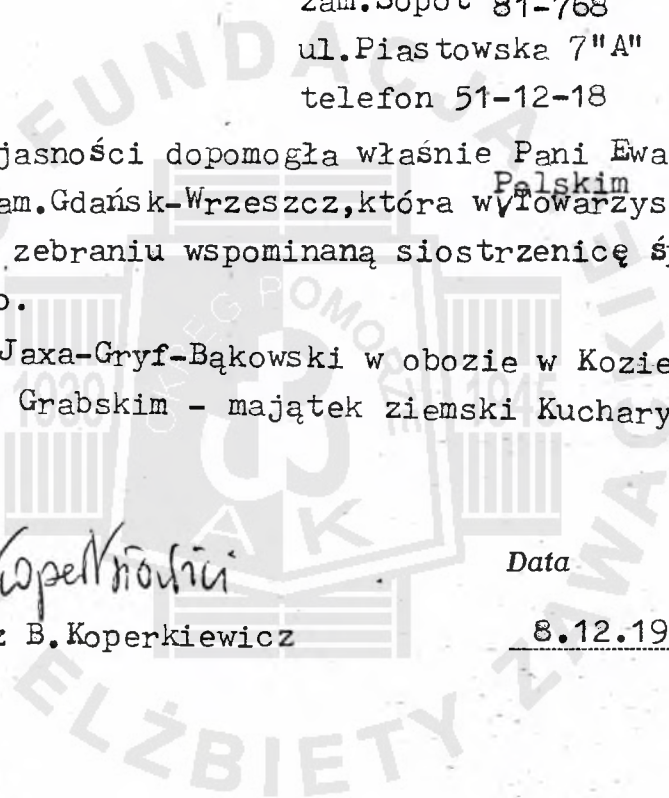
Źródłowe wiadomości

zanotował: *Włodzimierz B. Koperkiewicz*

Data

sierz. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

8.12.1993r.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Rotmistrz żandarmerii Bąkowski-Jaxa-Gryf Jerzy Józef Nazwisko i imię –		Grupa
		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań Data i miejsce urodzenia	Wiosna 1940r. Katyń vel Starobielsk Data i miejsce zgonu	
Józef-Zofia Imiona rodziców	Krzyżanowska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	prawnik Zawód	
Poznań-Gdynia i Tczew Stałe miejsce zamieszkania	Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Teczka "Jerzy Adolf Jaxa-Gryf-Bąkowski"</p>		

ZWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Kopcewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012r.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Rotmistrz żandarmerii Bąkowski-Jaxa-Gryf Jerzy Józef Nazwisko i imię -		Grupa
		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań Data i miejsce urodzenia	Wiosna 1940r. Katyń vel Starobielsk Data i miejsce zgonu	
Józef-Zofia Imiona rodziców	Krzyżanowska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	prawnik Zawód	
Poznań-Gdynia i Tczew Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Teczka "Jerzy Adolf Jaxa-Gryf-Bąkowski"		

ZWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koper Włodzimierz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012r.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Rotmistrz żandarmerii Bąkowski-Jaxa-Gryf Jerzy Józef Nazwisko i imię -		Grupa
		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań Data i miejsce urodzenia	Wiosna 1940r. Katyń vel Starobielsk Data i miejsce zgonu	
Józef-Zofia Imiona rodziców	Krzyżanowska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	prawnik Zawód	
Poznań-Gdynia i Tczew Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Teczka "Jerzy Adolf Jaxa-Gryf-Bąkowski"		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
AL. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperski
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012r.

Notatki biograficzne:

"Tygodnik Zorza" nr 6 z dnia 5.02.1989r. na str. 21 w art. pt. "Zaginieni w ZSRR" publikowano listę oficerów opracowaną przez inż. Jędrzeja Tucholskiego. pod pozycją 172 figuruje: "Por. kaw. Jerzy Józef Bąkowski-Jaxa, ur. 15.03.1897r. 2 p. szwol. /figuruje na liście starobielskiej./". Sądziłem początkowo, że jest to por. Jerzy Jaxa Bąkowski właściciel dworu w Kraśnicy, gdyż rok urodzenia jego odpowiadał. Po długich dociekaniach znalazłem w Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie kartę służby wojskowej, z której wynikało, iż "por. Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski nie jest tym, za kogo go biorę.

Córka śp. por. Jerzego Adolfa Jaxy-Gryfa-Bąkowskiego, tj. Ewa Katarzyna Jaxa-Gryf-Bąkowska zam. Gdańsk Wrzeszcz odszukała siostrzenicę śp. por. Jerzego Józefa Jaxy-Gryfa-Bąkowskiego, tj. Tatianę Paruszewską-Kogutowską zam. Gdańsk-Sopot ul. Piastowska 7"A", tel. 51-12-18, która wyjaśniła wiele szczegółów z życia wspomnianego imiennika z Kraśnicy.

Wspominany nie był porucznik, a był rotmistrzem żandarmerii wojskowej. wcześniej, bo od 11.08.1917r. do 30.05.1918r. służył w armii pruskiej. Następnie 4.01.1919r. ochotniczo wstępuje do 15 Pułku Ułanów Poznańskich. Przebywa na froncie bolszewickim. Zostaje odznaczony "Krzyżem Walecznych". Z wojska zostaje zwolniony w dniu 10.01.1922r. i przeniesiony do rezerwy.

Jako oficer rezerwy studiuje prawo na Uniwersytecie Poznańskim. Aplikował w Kartuzach i Kościerzynie.

W 1937r. zostaje sędzią w Gdyni. U schyłku 1938r. awansował na naczelnika Sądu w Tczewie. W 1939r. znacznie wcześniej został zmobilizowany i przeniesiony z 15 Pułku Ułanów Poznańskich do Żandarmerii Wojskowej ku jego niezadowoleniu.

Do rodziny dotarł jeden list pisany z obozu w Kozłowsku.

**Źródłowe wiadomości
zanotował:**

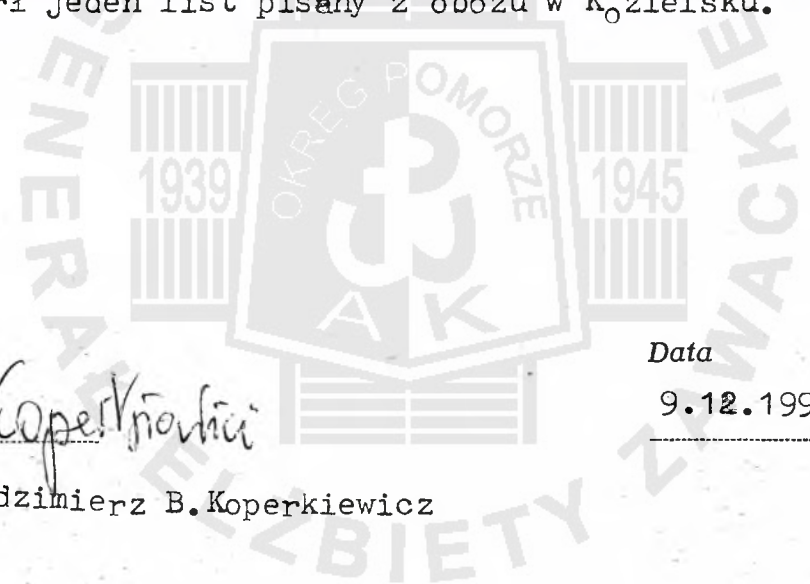
Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

9.12.1993r.

sierż. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

60900|Op ZZPC-4 300 A-4

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Rotmistrz Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski		Grupa
Nazwisko i imię –		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo	wiosna 1940r. Katyń	
Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Józef-Zofia	Krzyżanowska	
Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
Pochodzenie klasowe	Zawód	
Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:		

LWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
 OKRESU STALINOWSKIEGO
 Zarząd Oddziału
 97-200 Tomaszów Maz.
 Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
 Włodzisław Koper-Kopce + Kiewin
 por. lot. Włodzisław "Koper" Koperkiewicz

6-11-2012v.

Notatki biograficzne:

Po wyleczeniu się służył w 15 Pułku Ułanów Poznańskich. Stan zdrowia zmusił do rozstania się z 15 Pułkiem Ułanów Poznańskich. W tym czasie ukończył prawo na Uniwersytecie Poznańskim. Następnie odbywał aplikanturę w sądach pomorskich: Kartuzy, Kościerzyna. Jako sędzia w połowie lat trzydziestych pracował w Sądzie Gdynskim. Około 1938r. otrzymał nominację na Naczelnika Sądu Grodzkiego/powiatowego/w Tczewie.

W sierpnie 1939r. został zmobilizowany do żandarmerii polowej i skierowano do 2 Pułku Szwoleżerów w Starogardzie Gdańskim, gdyż był on najbliższej Tczewa.

Po 17.09.1939r. znalazł się w obozie w Kozielsku/ZSRR/. Następnie wiosną 1940r. został zamordowany w Lesie koło Katynia i tam już jego prochy pozostały.

W okresie Świąt Bożego Narodzenia 1939r. nadszedł jedyny list z Kozielska, który napisał rotmistrz. Siostra Jego Stefania wysłała nawet paczkę żywnościową. W końcu stycznia 1940r. rodzina cała została wysiedlona z Poznania do Generalnej Gubernii. Sześciokrotnie zmieniali miejsce pobytu. Rodzice kilkakrotnie wysyłali listy do Kozielska. Później z prasy "gazetowej" dowiedzieli się o odkrytych zbiorowych grobach katyńskich, a potem wyczytali w publicznej liście imię i nazwisko rotmistrza.

Zaraz po wojnie matka Józefa Ponikiewskiego-adjutanta gen. Sikorskiego poinformowała, że rotmistrz nie żyje i figuruje na liście tzw. "katyńskiej".

Siostra rtm. zmarła w Lublinie w 1942r. Tutaj w 1945r. zmarł Jego siostrzeniec Konstanty. Natomiast szwagier zginął w czasie nacjonalizacji Dziadkowi /Michał Paruszewski/.

Jedyną osobą z rodziny rtm. jest p. Tatiana Paruszevska-Kogutowska, która właśnie do chrztu św. podawał Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski.

Źródłowe wiadomości

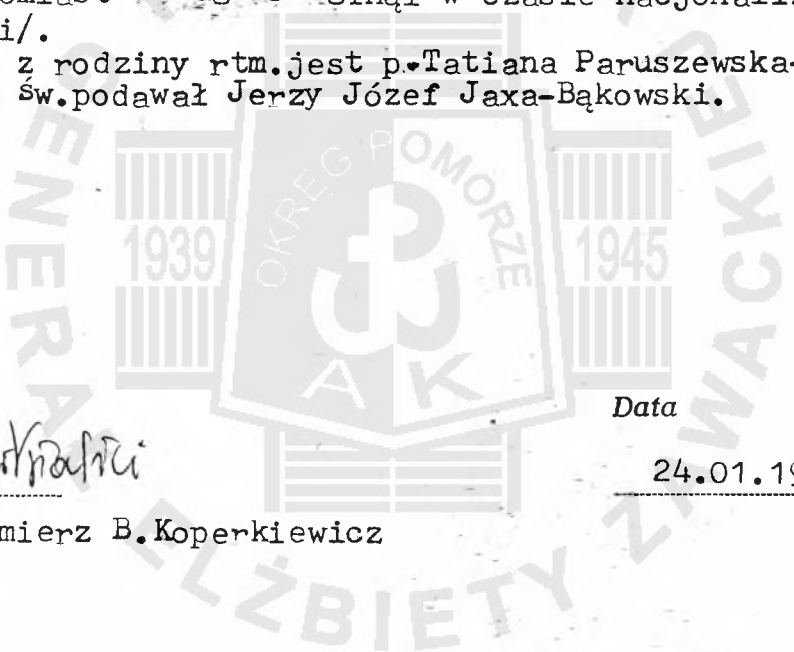
zapotował:

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

24.01.1994r.

sieź.sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZŃNIE

Rotmistrz żandarmerii Wpjska Polskiego Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski Nazwisko i imię -		Grupa
		Okres
15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań Data i miejsce urodzenia	wiosna 1940r. Katyń Data i miejsce zgonu	
Józef Zofia Imiona rodziców	Krzyżanowska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie herb Gryf Pochodzenie klasowe	zawodowy oficer, prawnik Zawód	
Poznań, Gdynia, Tczew Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Teczka "rtm. Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski"		

ZWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.,
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012v.

Notatki biograficzne:

Bąkowscy należą do starożytnej szlachty polskiej. Zamieszkiwali Pomorze, Centralną Polskę oraz dawne Kresy Wschodnie. Pieczętowali się herbem "Gryf". Na liście zamordowanych oficerów Wojska Polskiego w ZSRR figurują dwie osoby posiadające wspólne imiona/pierwsze/, nazwisko oraz rok urodzenia 1897:

1. Porucznik Jerzy Adolf Jaxa-Gryf Bąkowski, ur. 17.07.1897r. Kraśnicy, przebywał w obozie Ostaszkowie. Zamordowany wiosną 1940r. w Charkowie.
2. Rotmistrz żandarmerii Jerzy Józef Jaxa-Bąkowski, ur. 15.03.1897r. Szczepankowo-Poznań, przebywał w obozie w Kozielsku, zastrzelony wiosną 1940r. w Katyniu.

Wiadomość jako pierwszą o śmierci uzyskałem dot. osoby w pkt. 2. Sądziłem że to chodzi o ojca /pkt. 1/ Ewy Katarzyny Jaxy-Gryf-Bąkowskiej wywodzącej się z Kraśnicy i obecnie zam. w Gdańsku Wrzeszczu przy ul. Danusi 4 "a" m. 7.

Po dłuższych dociekaniach ustaliłem, że są to dwie osoby, a nie jedna jak sądziłem początkowo, które urodziły się w różnych miejscowościach.

Dzięki pomocy p. Ewy Bąkowskiej nawiązałem kontakt z siostrzenicą rotmistrza /pkt. 2/ Jerzego Józefa Jaxy-Bąkowskiego, tj. z p. Tatianą Paruszewską Kogutowską zam. 81.864 Sopot ul. Piaskowa 7 "a", która wyjaśniła, że jej mama Stefania z domu Jaxa - Bąkowska, ur. 1.12.1892r. jest rodzoną siostrą wspomnianego rotmistrza /pkt. 2/ Jerzego Józefa Jaxy-Bąkowskiego.

Pani Tatiana Paruszevska-Kogutowska wyjaśniła następująco:

W l. 1909-1912 śp. Zofia z Krzyżanowskich-Jaxa-Bąkowska sprzedała majątek Szczepankowo po śmierci męża Józefa Jaxy-Bąkowskiego i osiedliła się w Poznaniu. Następnie w 1911r. wyszła za mąż za Michała Paruszewskiego, który posiadał majątek ziemski w Dziadkowie, pow. Gniezno.

Jerzy Józef uczęszczał do gimnazjum niemieckiego w Poznaniu. Z uwagi na "wilczy bilet" /dążenia niepodległościowe/ zdawał maturę w Szczecinie.

Z chwilą tworzenia Legionów Polskich w zaborze austriackim przekroczył kordon graniczny i zaciągnął się do służby w tychże Legionach. Brał udział we wszystkich walkach. Powrócił z wojny z bolszewikami w fatalnym stanie. Był pobyt w szpitalu, a potem powoli dochodził do zdrowia w majątku siostry tj. w Dziadkowie k. Gniezna.

Zródłowe wiadomości

znotował:

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

24.01.1994r.

sierż. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

609/98/Op ZZPC-4 300 A-4

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Toruń 19 IX 2001 r.

Pani Ewa Bąkowska

ul. Danusi 4a m. 7

80-434 Gdańsk

1.dz.3178 WSK 2001

Szanowna Pani,

Do naszego Archiwum, do działu Wojennej Służby Kobiet, za pośrednictwem p. Włodzimierza Koperkiewicza pracownika Muzeum Regionalnego w Opocznie. Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, wpłynęły materiały dotyczące Pani i Pani śp. Matki Anny Bąkowskiej. Wynika z nich min. że obie Panie byłyście żołnierzami Armii Krajowej w Okręgu Łódź, w Obwodzie Opoczno. Na podstawie tych materiałów założyłamteczki osobowe na nazwiska: Bąkowska Anna T: 2903/WSK i Bąkowska Ewa T: 2904/WSK. Ponieważ materiały te są stosunkowo skromne pozwalam sobie napisać do Pani z prośbą o przesłanie swojej relacji z przebiegu służby wojennej, a także relacji śp. Matki Pani (schemat relacji załączam). Proszę także o przesłanie zdjęć, najlepiej z okresu okupacji, ale mogą być późniejsze, a także dokumentów lub ich kserokopii związanych ze służbą wojenną (np. legitymacje odznaczeń, oświadczenia świadków itp.), a także z życiem prywatnym (np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, zaświadczenia z pracy itp.). Wszelkie dodatkowe informacje będą cennym uzupełnieniem teczek Pani i Pani Matki.

Szanowna Pani przesyłam materiały na temat Fundacji, załączam serdeczne pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani nawiązać z nami kontakt.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Załącznik:

- 1) Ulotka informacyjna o FAPAK.
- 2) Ulotka wydawnicza.
- 3) Schemat relacji WSK.

*pienuszy
list*

BAKOWSKA Jęxa Ewa Katarzyna
ps. "Wisłmiec"

dz

m. 35

cz-Skirzyńska

AK
Kddz

Ob. Opaczno

U Wypisy ze zrodła - 2.

T: 2804

AK - Kielce

BAKOWSKA Ewa

13	Bakowska Ewa	80-434	A.K.
	ul. St. Wolny	Gdańsk - Wrzeszów	ps. Ewa
	imi. rodz. Jęży, AM no.	ul. Danusi	Radom Kielce
13.02.1931	Krasna pow. opoczno	nr 4a m 7	Opoczno nielc. "Kierst"

Zob. Wyciąg z kartoteki ZKRP: Osob. dep. W: J. "Listy moje" JFPAK

T: 2804

Bakowska Ewa

ur. 13.02.1931

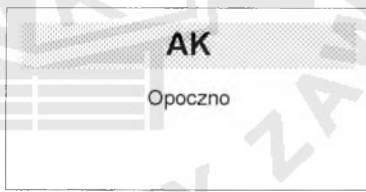
Obwód Opoczno, 25 pp AK

łączniczka

Adres: Gdańsk. ul. Danusi 4a m 7

Lista WSK, str.: 2/16

K. Wojt

AK

ob. Opoczno

Okr. Kódz'

Bąkowska Ewa *Katarzyna*

ur. 13.02.1931 *ps. Ewa'*

Obwód Opoczno, 25 pp AK

łączniczka

Adres: Gdańsk, ul. Danusi 4a m 7

Lista WSK, str.: 2/16

K. Wojt

BAKOWSKA Ewa Katarzyna

Ob. Opoczno

ur. 15. XII. 1901 r. Lwów vel Krasnica.
najmłodsza Tęczyńska Obwodu AK
- Opoczno

Zob: Juszkiewicz W: Słownik Kobiet..
s. 2, T. 1830/WSK

Z. Śwt. x2000

BAŁKOWSKA Jaxa Ewa Kofenyma

